

3.4.2017

Valtiovarainministeriö
Kirjaamo

Viite: VM/504/03.01.00/2017

MAAKUNTIEN RAHOITUSTA KOSKEVAN LAKILUONNOKSEN (HE 15/2017) TÄYDENTÄMINEN; STM LAUSUNTO

Lausuntonaan valtiovarainministeriön lausuntopyyntöön sosiaali- ja terveysministeriö (STM) esittää seuraavaa:

Hallituksen käsittelyssä olevan maakuntien rahoituslain (HE 15/2017) täydennys on STM:n näkemyksen mukaan sisällöltään pääosin hyvä ja kannatettava. Ministeriö kannattaa maakuntien muiden tehtävien osalta yksinkertaista mallia, johon sisältyy mahdollisimman vähän ja yksinkertaisesti määriteltävissä olevia määräytymistekijöitä.

Luonnoksen sivulla 15 todetaan, että valtiolta siirtyvien tehtävien rahoituksen taso on siirtoa koskevissa laskelmissa pääsääntöisesti vuoden 2017 talousarvion mukainen. STM:n käsityksen mukaan rahoituksen tulee pysyä tällä tasolla myös laskelmia myöhemmin tarkistettaessa. Vuosien 2018–2021 julkisen talouden suunnitelmassa ei siirtyviin tehtäviin tule kohdistaa uusia säästöjä tai menoleikkauksia, ja rahoituksen tulee vastata tehtäviä mahdollisimman täysimääräisesti. Uusilla säästöillä juuri ennen mittavaa uudistusta lisätään riskiä siihen, ettei rahoituksen taso maakuntien ensimmäisenä vuonna ole riittävä. Tällöin jotkut maakunnat joutuisivat mahdollisesti turvautumaan joko valtionosuuden harkinnanvaraiseen korotukseen, valtion takaukseen tai lainaan. Alijäämät heti ensimmäisenä vuonna olisivat ministeriön mielestä vastoin uudistuksen tavoitteita.

Lakiluonnoksen 18 § määrittelee maakuntien kasvupalvelukertoimen ja 19 § maatalousyrityskertoimen. Ensin mainitun pykälän 3 momentin mukaan kasvupalvelua kuvaavien tekijöiden perusteella määräytyvät laskennalliset kustannukset lasketaan kertomalla kasvupalvelun perushinta koko maan asukasmäärällä ja maakunnan kasvupalvelukertoimella. Vastaavan sisältöinen momentti sisältyy 19 §:ään. Maakunnan laskennallisia kustannuksia määrittäessä perushinta tulisi kertoa **maakunnan asukasmäärällä** ja kertoimella, ei koko maan asukasmäärällä. Tältä osin luonnoksessa lienee virhe.

Lakiluonnoksen 30 §:ssä on määritelty kunnilta maakunnille siirtyvien tehtävien kustannusten huomioimisesta. Esityksen mukaan tilanteessa, jossa joudutaan turvautumaan talousarviotietoihin, tiedot tarkastetaan myöhemmin lopullisia kustannustietoja vastaavaksi. STM pitää esitettyä menettelyä oikeana, jotta voidaan varmistua lähtötilanteen oikeasta tasosta.

STM:n mielestä 31 §:n mukainen lisäys on kannatettava ja turvaa osaltaan maakuntien edellytyksiä selviytyä palvelujen järjestämisestä rahoitusjärjestelmän siirtymävaiheessa.

Luonnoksessa todetaan, että maakuntalain 6 §:n mukaan maakuntien vastuulle siirtyisi maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen järjestäminen sekä poronhoitajien sijaisavun kustannusten korvaaminen. Tämän vuoksi STM pitää erikoisena, että

turkistuottajien lomituspalvelumomentti (33.80.41) ja poronhoitajien sijaisavun momentti (33.80.42) esitetään säilytettäväksi erillisinä eikä niitä siirretä osaksi valtionosuutta. Yleisperustelujen mukaan perusteluna tälle ratkaisulle on määrärahojen perusteena olevien tehtävien maantieteellisesti hyvin rajattu kohdentuminen.

STM toteaa, että näiden kahden momentin yhteenlaskettu määräraha vuoden 2017 talousarviossa on 2,85 milj. euroa, mikä on 0,0025 % maakuntien muihin tehtäviin siirrettävästä rahoituksesta. Määrärahojen käytön seurantaan, hallinnointiin ja maksatukseen liittyvä työ tulisi STM:n uudeksi tehtäväksi, mikä huomioiden erillisratkaisua ei voida pitää perusteltuna. Vaikka tehtävät ovat maantieteellisesti rajatut, momenttien määrärahat voitaisiin liittää osaksi maatalousyrittäjäkertoimella määräytyviä kustannuksia. Siirtymäajan jälkeen ne olisivat osa laajempaa lomituksen kokonaisuutta. Rahoituksen vähäiset poikkeamat maantieteellisestä tasapuolisuudesta tasoittuisivat nopeasti osana lomituksen kokonaisrahoitusta.

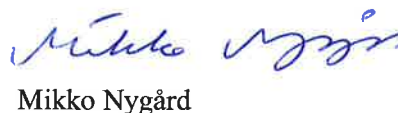
STM kannattaa voimaannpanolakiin lisättäväksi ehdotettua 47 §:ää valtionavustusten takaisinperinnästä luopumisesta. Säännöksellä helpotetaan kuntien ja kuntayhtymien tilannetta siirtymäkaudella toimitilojen osalta.

Kansliapäällikkön sijaisena,
osastopäällikkö, ylijohtaja

Raimo Ikonen

Neuvotteleva virkamies

Mikko Nygård

TIEDOKSI

Sosiaali- ja terveysministeriö:

- Sosiaali- ja terveyspalveluosasto
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto
- Vakuutusosasto
- Hallinto- ja suunnitteluosasto
- Esikuntayksikkö

